

ks. mgr lic. Rafał Bogacki

Streszczenie rozprawy doktorskiej
napisanej pod kierunkiem ks. prof. Artura Maliny
pt. Alberta Vanhoye koncepcja struktury literackiej
Listu do Hebrajczyków i jej recepcja w latach 1964-1976.

Przedmiotem rozprawy jest koncepcja struktury literackiej zaproponowana przez Alberta Vanhoye (1923-2021), a także dyskusja nad tą propozycją prowadzona w latach 1964-1976. Albert Vanhoye, podejmując pracę egzegetów pierwszej połowy XX wieku, odrzucił schematy oparte na subiektywnych kryteriach tematycznych i zaproponował własny, oryginalny schemat. W jego opracowaniu pomogło skupienie się na warstwie literackiej listu oraz zastosowanie pięciu kryteriów. Dzięki temu przedstawił strukturę opartą na schemacie koncentrycznym i zaprezentował ją szerokiemu gronu odbiorców, publikując w 1963 roku pracę *La structure littéraire de l'Épître aux Hébreux*. Spotkała się ona z przychylnymi komentarzami i przez wielu uznana została za jedną z ważniejszych publikacji dotyczących egzegezy Listu do Hebrajczyków. Inni komentatorzy odnieśli się do niej krytycznie i wysunęli szereg zarzutów. Odpowiedź Alberta Vanhoye pomogła doprecyzować kryteria literackie i udoskonalić opracowaną metodę.

Praca składa się z trzech rozdziałów. W pierwszym przedstawione są schematy tematyczne i literackie Listu do Hebrajczyków, które ukazały się do 1963 roku. Wyjaśnione są w nim zagadnienia związane ze schematami tematycznymi, a także wskazówkami literackimi obecnymi w tekście, na podstawie których komentatorzy wyodrębniali główne części listu. Zaprezentowany został też kontekst, w którym powstała praca *La structure littéraire de l'Épître aux Hébreux*. Uwzględnione zostały zarówno wątki biograficzne dotyczące jej autora, sytuacja katolickiej egzegezy w latach poprzedzających Sobór Watykański II, jak również zarys rozwoju tych narzędzi egzegetycznych, które okazały się kluczowe dla wyników pracy Alberta Vanhoye. Rozdział zamyka szczegółowa prezentacja koncepcji struktury.

W rozdziale drugim zaprezentowano recepcję pracy w latach 1964-1976. Szczegółowo przedstawiono pozytywną recepcję zastosowanej metodologii. Analizie poddano zarówno recenzje opublikowane w czasopismach naukowych, jak również adaptację schematu w komentarzach oraz francuskojęzycznych wydaniach Biblii. Następnie ukazano zarzuty pod

adresem zaprezentowanej struktury, a także odpowiedź Alberta Vanhoye na krytykę. Uwzględniono wprowadzone przez niego zmiany, które wynikały bezpośrednio z postawionych zarzutów, jak również te, które pomimo braku krytyki, zostały wprowadzone jako owoc wieloletniej refleksji. Sporo uwagi poświęcono polemice z propozycjami J. Swetnama, a także kolejnym propozycjom struktury opublikowanym przez tego egzegetę.

W rozdziale trzecim podjęto próbę oceny recepcji oraz modyfikacji metody zaproponowanej przez A. Vanhoye. Przeanalizowano recenzje opublikowane w czasopismach naukowych, a także recepcję struktury w komentarzach i francuskojęzycznych wydaniach Biblii. Zauważono braki w recenzjach pozytywnie oceniających pracę *La structure littéraire de l'Épître aux Hébreux*. W kolejnych podrozdziałach podjęto dyskusję z argumentami wysuwanymi przez krytyków A. Vanhoye oraz poddano ocenie jego reakcję. Zwrócono uwagę na brak odpowiedzi na niektóre zarzuty, a także przeanalizowano zastosowanie kryteriów w pracy *Situation du Christ* – komentarzu do pierwszych dwóch rozdziałów Listu do Hebrajczyków.